

Lidija Božac

Odnos do telesa pri odraslih, zlorabljenih v izvorni družini, ter njegove spremembe v relacijski družinski terapiji. Doktorska disertacija. Mentor: Tanja Repič Slavič. Univerza v Ljubljani, Teološka fakulteta. 2021. XVI, 404 str. <https://repozitorij.uni-lj.si/IzpisGradiva.php?id=134102&lang=slv>

Doktorska kandidatka Lidija Božac je v svoji doktorski disertaciji raziskovala odnos do telesa pri odraslih, ki so v otroštvu doživeli zlorabo ali zanemarjanje v izvorni družini. Glavni cilj izvirnega znanstvenoraziskovalnega dela z naslovom „Odnos do telesa pri odraslih, zlorabljenih v izvorni družini, ter njegove spremembe v relacijski družinski terapiji“ je bil prepoznati in opisati značilnosti odnosa do lastnega telesa pri odraslih, ki so doživeli zlorabo, predvsem pa prispevati k raziskovanju sprememb tega odnosa v procesu relacijske družinske terapije. Rezultati predstavljajo pomemben prispevek k praktičnemu znanju, h klinični praksi in k učinkovitosti uporabe relacijskega družinskega terapevtskega modela.

Uvodni, teoretični del disertacije prinaša kritičen pregled znanstvene literature in predstavlja prispevek k poglobljenemu razumevanju posameznih oblik zlorabe in zanemarjanja v otroštvu ter njihove povezanosti s težavami na različnih področjih v odraslosti, s poudarkom na odnosu do lastnega telesa. Predstavljeni so najpomembnejši vidiki tega z zlorabo zaznamovanega multidimenzionalnega konstrukta in tudi njegove najpogostejše manifestacije. Uvodni del zaključuje predstavitev teoretične podlage modela relacijske družinske terapije s poudarkom na telesnem vidiku v terapiji.

Empirični del disertacije sestavljata tako kvantitativni kot pretežno kvalitativni del raziskave. V kvantitativni del raziskave je bilo vključenih 350 udeležencev. V splošnem so rezultati pokazali, da se v otroštvu doživeta antipatija in zanemarjanje povezujeta s posameznimi vidiki negativnega odnosa do telesa; da obstajajo razlike v posameznih vidikih odnosa do telesa med odraslimi, ki so v otroštvu doživeli fizično ali spolno zlorabo, in tistimi, ki teh izkušenj nimajo.

Pretežno kvalitativni del raziskave je bil izveden v okviru srečanj terapevtske skupine sedmih udeležencev, kjer je delo potekalo po metodi relacijske družinske terapije. Terapevtska srečanja so potekala osem mesecev enkrat tedensko po uro in pol. Pri zaznavanju sprememb so bili uporabljeni trije viri podatkov: dnevnik posameznih srečanj, pisni izročki udeležencev in dva vprašalnika – eden o izkušnji zlorabe in zanemarjanja v otroštvu, drugi pa o odnosu do lastnega telesa v sedanjosti; na vprašanja v obeh so udeleženci odgovarjali tako na prvem kot na zadnjem srečanju skupine. Prva dva vira sta namenjena obširnejšemu, kvalitativne-

mu delu analize, kjer sta uporabljeni metodi osnovane teorije in analize vsebine, tretji vir pa je v pretežni meri namenjen kvantitativnemu delu analize.

Rezultati so pokazali, da je po terapevtskem procesu večina udeležencev poročala, da je v posameznih segmentih odnosa do lastnega telesa prišlo do pozitivnih sprememb – kar se je med drugim odražalo na področju samopodobe, zavedanja telesnih sporočil in zadovoljevanja telesnih potreb ter opuščanja škodljivih ravnanj.

Pri posploševanju izsledkov je nujno upoštevati omejitve, in sicer nereprezentativnost vzorca in odsotnost kontrolne skupine – ob drugačnem vzorcu bi lahko prišlo do pojava dodatnih in drugače zasičenih kategorij, prav tako pa je pri poročanju o spremembah treba upoštevati vidik subjektivnosti.

Doktorska disertacija obravnava do sedaj še neraziskano problematiko spremljanja odnosa do lastnega telesa pri odraslih, zlorabljenih v izvorni družini, in njegovih sprememb v okviru relacijske družinske terapije. S tem predstavlja pomemben prispevek na področju teoretičnih spoznanj, pa tudi klinične prakse v psihoterapiji.

Tanja Repič Slavič